

Norsk strategi for naturforhandlingene i Montréal, Canada 7-19 Desember

Bakgrunn

Naturmangfold og velfungerende økosystemer er grunnleggende forutsetninger for å oppnå bærekraftsmålene. Naturen er livsgrunnlaget vårt og gir menneskene mat og rent vann, hindrer fattigdom, bedrer helsen, stabiliserer klima, skaper arbeidsplasser og gir økonomisk vekst. Ifølge Naturpanelet kan vi være på vei mot kollaps av viktige økosystemer, og en million arter står i fare for å dø ut. Dette skyldes først og fremst at naturareal, både på land og i sjø, ødelegges eller endres i et drastisk tempo, men også overhøsting, klimaendringer, forurensing og fremmede arter. Naturpanelet framhever at areal som forvaltes av urfolk er i bedre stand enn andre områder.

Den 19. desember skal et globalt politisk rammeverk om bevaring, bærekraftig bruk av naturen og genressurser, heretter kalt «naturavtalen», vedtas på partsmøtet under FN-konvensjonen om biologisk mangfold. Dette skal være et politisk rammeverk for å håndtere utfordringene. Forhandlingene har pågått siden 2018, men er blitt forsinket grunnet pandemien. Naturavtalen er ikke rettslig bindende.

Ambisjonsnivå

Vi trenger en avtale med høyt ambisjonsnivå som angir en tydelig ny kurs for verden. Norge skal ha en aktiv rolle i forhandlingene. Vi har gjennomgående høye ambisjoner med utgangspunkt i nasjonal politikk og hva som er nødvendig for global endring i tråd med kunnskapsgrunnlaget.

Sentrale tema og norske posisjoner

Vi trenger mer natur globalt, ikke mindre. Norge støtter derfor et overordnet tallfestet mål som skal markere en retningsendring for verdens natur, både i areal, sammenheng og kvalitet. Vi støtter også et ambisiøst tallfestet mål for naturrestaurering.

Klima og natur må ses i sammenheng. Oppnåelse av halvannengradersmålet er avhengig av effektiv beskyttelse av natur og restaurering av natur. Naturkrisen kan ikke løses uten at utslippene går ned. Samtidig gir naturbaserte løsninger, altså løsninger som er bra for både natur og klima, helt avgjørende bidrag til utslippsreduksjoner og klimatilpasning. Klima og natur må derfor ses i sammenheng, og naturbaserte løsninger er et nøkkelord med utgangspunkt i den definisjonen FNs miljøforsamling ble enige om i mars i år. Gjennom regjeringens klima- og skoginitiativ har Norge hatt en ledende rolle for å se klima og natur i sammenheng. Vi vil bygge på disse erfaringene.

Nasjonale naturhandlingsplaner er det sentrale verktøyet for å ta vare på natur og oppnå målene i naturavtalen. Disse må være forankret i regjering, og gå på tvers av en rekke sektorer med en forventning om at natur skal vektlegges. Norges eksisterende handlingsplan er naturmangfoldmeldingen «Natur for livet» fra 2015. Stortinget har bedt regjeringen komme tilbake til dem om oppfølging av det globale rammeverket for naturmangfold på egnet måte så fort som mulig etter at rammeverket er på plass.

Naturavtalen må gjenspeile at stater etterlever sine eksisterende menneskerettighetsforpliktelser når avtalen skal gjennomføres. For å sikre en god integrering av urfolkshensyn skal Norge bidra til at urfolkshensyn blir tatt inn i relevante vedtak. Norge skal arbeide for involvering av kvinner og ungdom i naturspørsmål.

Norge er medlem av høyambisjonskoalisjonene som arbeider for et mål om minst 30% bevaring av hav og land innen 2030. Koalisjonene har over 100 medlemmer. For Norge er det viktig at målet skal bidra til reell bevaring. Derfor må bevaringen være representativ og ta utgangspunkt i de viktigste områdene for natur.

Bevaring og bærekraftig bruk er virkemidler som skal støtte opp under hverandre, og økosystembasert forvaltning står sentralt. Et sentralt tema for Norge er bærekraftig bruk, og det er viktig at konvensjonen forsterker denne dimensjonen som et verktøy for å få bukt med naturkrisen.

Kunnskapsgrunnlaget viser at subsidier som er skadelige for biologisk mangfold må fjernes eller reduseres vesentlig. Samtidig må insentivene for å ta vare på biologisk mangfold økes, i form av markedsmekanismer eller annet. Det er viktig å få mobilisert nødvendige ressurser over hele verden og fra alle kilder, herunder private sektor og finansinstitusjoner, for å få snudd den negative utviklingen for natur. Norge støtter en effektiv, kunnskapsbasert plan for ressursmobilisering. Det er viktig at de globale pengestrømmene tilpasses målene i avtalen, og at alle land bruker egne ressurser på en måte som fremmer naturbevaring, restaurering og bærekraftig bruk. Det er viktig at avtalen gir en klar retning for og støtter opp under næringslivets arbeid med å minske påvirkningen på natur.

Norge leder sammen med Sør-Afrika forhandlingsstrømmen Naturens Databank, eller «DSI». Norge og Sør-Afrika har også vært vertskap for en global dialog om dette spørsmålet som dreier seg om rettferdig fordeling av fordelene fra bruk av informasjon fra databanken. Åpen tilgang til informasjonen er viktig for forskning, innovasjon, folkehelse, miljø og matsikkerhet. Norge skal som brobygger mellom sør og nord bidra til å løse spørsmålet i et system med en multilateral innretning.

Havspørsmål er viktige for Norge. Norge arbeider for større synlighet for havspørsmål under konvensjonen om biologisk mangfold, og den nye naturavtalen må ha stor betydning for miljøet i havet. Det er blant annet viktig å ha en effektiv beskrivelse av økologisk eller biologisk viktige marine områder både innenfor og utenfor nasjonal jurisdiksjon, som også kan bidra i bevaring av natur under havrettskonvensjonen. Norge skal se på hvordan Havpanelet kan bidra inn i gjennomføringen av naturavtalen.

Norge har foreslått en ny struktur for å sikre gjennomføring av det nye rammeverket. Norges forslag er inspirert av Parisavtalen og legger opp til at landene gradvis skal styrke sin innsats mot de globale målene. Forslaget innebærer sterkere føringer på landenes utforming av naturhandlingsplaner. Blant annet gjennom tydelige formkrav og klare tidsfrister. Det vil videre innebære at landene tydeliggjør hvordan deres nasjonale innsats bidrar til oppnåelse av de globale målene i avtalen. Hvert 4 år vil landene møtes for å se på deres samlede

innsats mot de globale målene gjennom en naturvareopptelling, etterfulgt av en styrking av landenes innsats mot de globale målene. Disse grepene skal medvirke til at ambisjoner og tiltak forsterkes over tid.